

صرف ۲
 متصرف : اسمی که منصرف جمع، مصغر و منسوب می‌شود :
 اسم
 نامفرد متصرف : اسمی که هیچ یک از بحال فوق را ندارد :

تعریف منصرف : اسمی که جانین ۲ مفرد است + علامت تنوین (ان - ین - ین)
 از جهت لفظ و معنی هماهنگ

ملفوظات با منصرف
 یا علامت تنوین دارد ولی مفردی از لفظی ندارد ← اینان ...
 یا مفرد دارد ولی از حیث لفظ و معنی هماهنگ نیستند ← ابوان ...

روش ساخت اسم منصرف

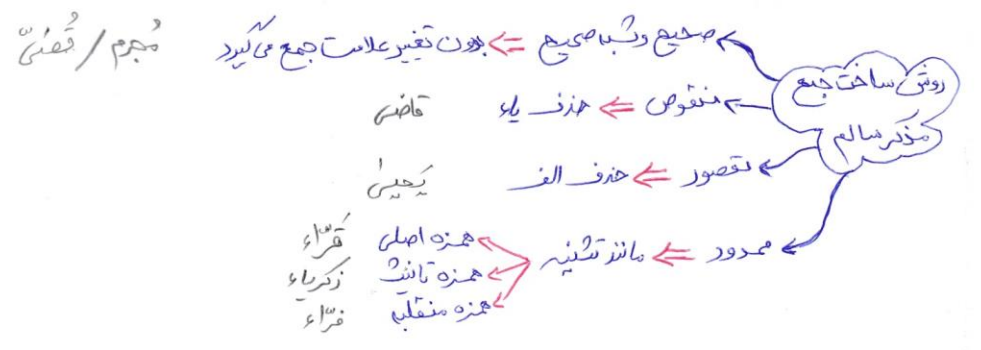
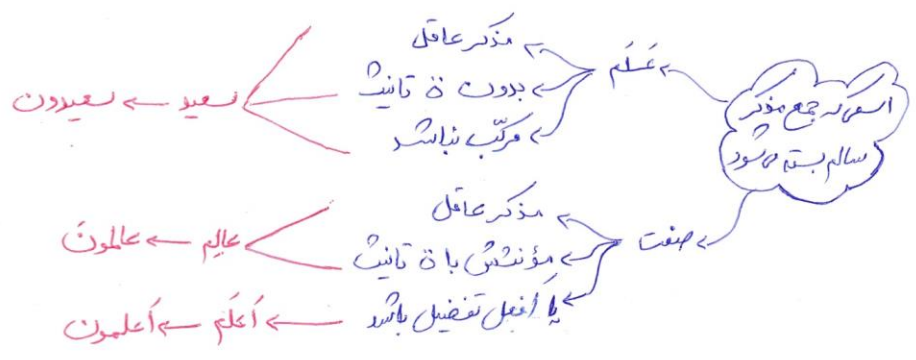
چیل
 دخی
 منادی
 بدون تغییر علامت تنوین را می‌گیرند
 لاشی حذف نشده
 لاشی حذف شده ← لام برنگردد
 ✓ اسم صحیح
 ✓ کُوب صحیح
 ✓ منقوص

اسم مقصور
 اگر لا حرف است و الف منقلب از واو ← الف به اصلش برنگردد ضیا
 در صورت بالا (لا حرف نیست و الف منقلب از واو نیست) ← الف به یاء تبدیل می‌شود منادی

اسم ممدود
 همزه اصلی باشد ← بدون تغییر علامت تنوین می‌گیرد وضاء
 همزه برای تانیث باشد ← قلب به واو می‌شود خضراء
 همزه منقلبه باشد
 همزه برای الحاق باشد
 جواز لا و ین
 بدون تغییر علامت تنوین می‌گیرد کساء
 همزه قلب به واو می‌گردد علیاء

اسم ثلاثی که لاشی حذف شده
 عوض مخروف نیامده ← لام برنگردد حن
 عوض مخروف آمده ← به همان صورتی که هست منصرف می‌شود لغة

صرفاً
جمع
مؤنث ← علامت : ات
مؤنث ← علامت : ون / ون
مؤنث ← علامت : ون / ون

✓ ملحقات جمع مذکر سالم ← اسماء علامت جمع دارد و در تعریف جمع و شرط آن را ندارد.
علیون - عالمون - عشرون ... - اولو - أرضون - سینون ...

✓ ملحقات جمع مؤنث سالم ← اسماء که مفرد از لفظش دارد ولی ساختمان مفرد گسسته است؛ اخوات
اسماء که مفرد از لفظش ندارد ولی صورت جمع دارد؛ اولاد

۱۔ ایہ اسم مفردی کہ جمع مونث سالم بستہ ہو سکتا ہے: (ریک شرط کاغز است)

۱) ماء ثانیہ ڈالنے بائد ← عالمۃ ← عالمات

۲) الف ثانیہ ڈالنے بائد ← اگر موصوف بائد ہے بہ شرط کہ علم مذکر نبائد۔ صیغہ ← صیغوات (مقصور - محدود)

← اگر صفت بائد ہے بہ شرط کہ (فعلان فعلی و افعال فعلاء) نبائد
حیلہ ← حیلیات

۳) علم مونث حقیقی بائد ← مریم ← مریمات

۴) اسم مذکر غیر عامل بہ شرط کہ جمع مکسر نہ ڈالنے بائد ← وجود ← وجودات

۵) صفت مذکر غیر عامل بائد ← شاعر ← شاعرات

زوس ساخت جمع مونث سالم:

الف) مونث ۳ اہر ہے: ساکن العین و صحیح العین و غیر صحیح العین
← مفتوح الفاء بائد و واجباً تبعیت عین از فاء
دَعْدُ ← دَعْدَات

ب) مقصور و مکسر الفاء بائد جوازاً
ہند ← ہِنْدَات
ہفتوات
تبعیت عین از فاء
بآں ماڈرن عین بہ سکون
مفتوح کردن عین

ج) اسم مقوم بہ ثانیہ: کتہ خرف ہو سکتا ہے
← مقصور بائد ← حکم آن مثل مقصور در سنہ
فتاۃ ← فتاتیات

← محدود بائد ← حکم آن مثل محدود در سنہ
قراءۃ ← قراءوات

د) مقصور ← حکمی مثل حکم مقصور در سنہ
بُسرۃ ← بَسْرِیَات